

مەروان رزیا قانق دەپنوسیت

نەگەرەکانی تۆ

سیاسەتی ریزگرتن

لە فیکری سیاسی هاوچەرخدا زیاد لە بۆچوونیک دەربارەی چۆنیەتی دارشتو بەرپەرەردن و ریکخستنی کۆمەلگا لە نارا داوە. دووان لەو بۆچوونانە گرنگیبەکی تایبەتییان هەیە. یەکەمیان بیروکەمی "دادپەرەری"، واتە عەدالەت، دەکاتە بناغەی ریکخستنی کۆمەلایەتی و باس لە پێویستی دامەزراندنی "کۆمەلگایەکی دادپەرەری" دەکات. دەپەڕیشتە گرنگان وەک پارو و زانیاری و دەسەڵات بەشێوەیەکی دادپەرەرانە دا بەش بکریو هەمووان بە دەستی هێز و لایەن و نۆخبەییەکی بێسووکدا کۆنەپتتەموه، ئەوئیکەمیان لەسەر بیروکەمی "رێز و حەرمەت" ھو دەست پێدەکات و باس لە پێویستی دامەزراندنی "کۆمەلگایەکی ریزبەخش" دەکات کە لەباتی پێداگرتن لەسەر پێدا کردنی دادپەرەری پێ لەسەر لایەری ھۆکارەکانی سووکایەتی و بێرێز و زەلیگەردنی نینسان دادەگرتیت. ئەگەر یەکەمیان دادپەرەری لەدەبەشکردنەوی رەھەندە ماتریالییەکانی ئیئاندا ببینیت، دووھەمیان باس لەو دۆخە و چووبیانە دەکات کە نینسان تیا ئاندا پێویستی بە ریزگرتن و نرخ بۆدانان هەیە.

بێگومان چەمکی "دادپەرەری" چەند ھەنگاویک لەپێش چەمکی "رێز و حەرمەتگرتن" ھوێبە. کۆمەلگای دادپەرەری کۆمەلگایەکی سووکایەتی نیندا نییە و ریزگرتن بە شێوەیەکی بێگھانە نەخلاق و دەزگایی و رەزەییەکی، بەلام مەرج نییە "کۆمەلگای ریزبەخش" کۆمەلگایەکی دادپەرەری بێت و لەسەر بنەماکانی دادپەرەری دامەزرایت.

ھۆکاری ئەم جیاکارییە پەڕەندی بەو ھەبە دنیای ئەمەری بەرادەیک ناشیرین و بێحەرمەت بێسوو داواکاری قایلیی دووانە خست تیییدا دادپەرەری نییە، بەلکو جۆلەکیەکی ئیسرا ئیلییە و بەشێکی گرنگیی بۆچوونەکانیشتی دەربارە "کۆمەلگای ریزبەخش" لە ئەزموونی مامەتە کردنی ئیسرا ئیلییە بۆ فەلەستینییەکان و لە ئەزموونی مامەتە کردنی ئەلمانیای نازییە بۆ جۆلەکی ھەلەنچاوە. بەلام سنوور و دەرهخامە فیکرییەکانی نووسینی ئەم پیاو رووبەری ئەم دوو ئەزموونە تایبەتە تێدەپەرێن و دەکریت لە شۆین و جیتی دیکەندا بە کاربێن.

"کۆمەلگای ریزبەخش" لەسەر دوو کۆلەکی سەرھەکی ووستاوە. یەکەمیان ریزگرتن. دووھەمیان دان نائە بەبەھای کەسەکاندا، بەلام کێ ریزی کێ بگرت و چۆن؟

مەسەلە سەرھەکی لە "کۆمەلگای ریزبەخشدا" رووشتی دەزگاکانە، رووشتی دەزگاکان دەستینسانی شوناسی کۆمەلگا دەکەن. بۆ ئەوێ کۆمەلگایەکی "ریزبەخش" مان هەبیت، دەبیت ئەم رووشتە بە جۆریک بێت نینسانەکان، بەتایبەتی نینسانەکان، زەلیل نەکات، ئەمەش مانای ئەوێ دەکریت لە "کۆمەلگای ریزبەخشدا" تاکە کەسەکان یەکتە زەلیل بکەن، گرنگ ئەویە دەزگاکان بەکاری زەلیلکردن و بێتێخ کردنی نینسانەکان ھەنەس / بەتایبەتی نینسانەکان زەلیلکردنی ئەوانی لاواز و لە کۆمەلگادا بێنار کەس و ھیزیان نییە. ئەوێ بە کۆمەلگایەکی شوناسی زەلیلکردن یان شوناسی نازەلیلی دەبەخشیت نەخلاق و دەزگاکانییەتی. چۆنیەتی ریکخستنی چۆنیەتی کارکردن و چۆنیەتی ھەلسوکوتی دەزگاکانە پیمان دەکات نایا کۆمەلگایەکی کۆمەلگای سوکایەتیکردنە یان کۆمەلگای ئەو دەپوی سوکایەتی و ئەو دەپوی زەلیلی و ئەو دەپوی بێرێزییە. بێگومان بنیادانی "کۆمەلگای ریزبەخش" بەو نایبیت داوا بکەن خەلک ریزی یەکنی بگرن، گەرە ریزی بچووک و مئال ریزی دایک و باوک و پیاوانی سادە ریزی پیاوانی ناین بگرن. یان سیاسەت بەپێی نەسیحەتە دینییە سادەکان کاربکات، یان سەرکردە رووشتنێرەکان و عەززی نەخلاق و دینی بفرۆشن. ریزگرتن لێرەدا بەھێچ جۆریک مانایەکی دینی نییە، "کۆمەلگای

بە دووگەلی جگەرەگەت
زەھر بارانم مەگە .. تگایە
کۆمەک
www.komak.nu

پارتی و یەکیتی بە جیا ..

پارتی و یەکیتی بە یەگەو

میکانیزیمی ئەبوونی یەکی لیستیەو لەسەر ناستی کوردستان سەرچاوە دەگرت، گونجاو نییە یەکیتی و ریکخراوەکانی، پارتنەر و ریکخراوەکانی، لەیکە رۆژدا لەسەر ناستی کوردستان پروپاگاندە لەدژی یەکتەری بکەن ، بەلام لەسەر کوردستان دیپارە کەنەم پاکیزیی یەکتەری بکەن.

دیوکراسیەت چەندە پرنسیپە ھێندەش واقع ببینیە، راستە نیتستا بێت یان داھاتو دەبیت یەکیتی و پارتنەر یەکتەری گەمە دەزانن و قبۆلکردنی دۆزانن بێ، بەلام ئەم زەمەنەو ئەم ھەل و مەرجە سیاسی و مەسەلە دارشتنی دەستور لەھەموو لایەک دەکات واقع بێن.

ھێشتا کاتیش لەبەرەمددا ماوە تاهەموو کورد بەخەلکە نیشتمان پەرورەر و سەرێخ کانیشەو لەسەر ناستی کوردستان و عێراق بەیک لیست بەشاری ھەر دوو ھەلێاردنە کە بکەن و دەرنەخامیش لەسەر پیکھێنسانی حکومەتیکی نینتلافی ریکبکەون، بۆ ئەوێ پیکەوژیان تەنھا بەروری دەروەدا نەبیت، بەلکو سەرھتا لەناو کوردستانەو دەستپێکات، گەرچی ئەم پیکەوژیانە لەسەر حسابی دیوکراسی بێت، بەلام لەنەخامدا یەکی لیستی دەنگی ھاوئایەکی کوردی تۆراویش دەباتەو کە ھێندە دنیایەکی پیاوێر لەسیاسەتی پارتنەر و یەکیتی.

ئەم جۆجۆلانە شیعەو کۆبوونەوی ھێزەکان لە دەوری سیستمی کەھەلگری پرۆژییەکی سیاسی دیوکراسی نین بۆ ئایندی عێراق، مەترسیەکی گەوری لەلای خەلکی لیبیرا، و ھێزە دیوکراسیەکانی عێراق و کوردستان دروستکردو، دەکرێت بێن ئەمەری گەورەترین مەترسی لەسەر کورد و ئایندی عێراق ھێزە شیعە سیاسی مەزھەبەکان کە دەبەناوێت دیکتاتۆریەتی ژیانە بەسەر نیتستا ئایندی عێراق بەپێت. ئەمە بو مانایا نایەت کە ھێزە سونییەکان ھەلگری پرۆژی ترسانا کترنەبەن لە شیعەکان، بەلام پەرئوتو بەلۆی سوننەر رووختی سەدام کە لەسەر حسابی سوننەبوو تاسا زەمەنیکی دورو پسرۆزی سوننەر مەترسیەکانی ئەوانی بۆ سەر ئایندی عێراق دوروخستۆتەو.

تا ئیستا بارزانی و تالبەانی لەناروی کوردستان نەیارو لەدەوری کوردستان تەبان

لەسەر ئەو تەشەبوسانە ئەم دووھێزە

دەبی ئەو نەزموونە تاقی بکەینەو

سەرباری مەترسییەکانی ھەموومان لەدەرهخامەکانی مەملەتی دوو حیزبە کە لەھەلێاردندا، نایب مەسەلەکی گەمە دیوکراسی راستەقینە و حسابکردن بۆ سندوقەکانی دەنگدان، بەھێچ بیانویەکی دا نەھین.

ھەموومان گومانمان ھەبە لەوێ یەکیتی و پارتنەر، بەدور بێن لەگوشار خستتە سەر دەنگدەران و تەنانتە کرینی خەلکیش. ئەوھتا ھەر لەنیتستارە بازارێ کرین و فرۆشی دەنگ، ھەلێشتنی پارو و بازبازنی خەلکی ھەلپەرست دەستی پیکردوو.

رۆژ نییە ھەوائی "سەنگەر گواستەو"، یاخود راستەر بلێن فرۆشتنی دەنگ بەو حیزبی پارتنەر زیاتر دەسەڵاتی زیاتر دەبەشیتەو، نەبیت.

کێ ھەبە بێرۆ بکات کە ئەم دوو حیزبە لەناروچە دەسەڵاتی خۆیاندا پەڕوولە ئاسا (!) رەفتار دەکەن، تەزویر ناکەن و ھێچ کێشەیک بۆ رەبەرەکانیان ناینیتەو؟ ئەو ھەموو ئەزموونی سالی ۹۲، ئەو ھەموو ئەزموونی ھەلێاردنی شاروایییەکان و کەرتی خۆیندن لە کوردستاندا.

لەوانەش ترساناکتر، ھەموومان گومانمان ھەبە لەوێ یەکیتی و پارتنەر ئەوئەندە سازاو دیوکرات بێن ئەگەر لەھەلێاردندا دۆزانن، ریز لێمێرادە خەلکی کوردستان بگرن و تۆشی شەڕیکی گەورەتر و پێر کارەساتمان نەکەن. شەڕیکی وا لەم قۆناغە ناسکە کوردستان و عێراقدا، رەنگە ھەموو داھاتوومان بخاتە بەر مەترسی و چیمان بە دەست تێنێارد، لێمان بەسەنیتەو.

لەگەڵ ھەموو ئەمانەشدا، ئەمەری بێت یان سەد سالی تر، ھەر دەبی ئەم ئەزموونە تاقی بکەینەو. ھەر دەبی ئەم دوو حیزبەو حیزبەکانی تەری کوردستانیش، بەراستی قەناعەت بەو درووشە قەبانە بێن کە بەرزیان کردوونەو، لەپێش ھەموو شیانەو: "دیوکراسی". تێگەن لەوێ کە سێکە کە باویری بە گەمە دیوکراسی ھەبیت، دەزانیت نە براوێ ھەمیشە لەم گەمەیدا ھەبە، نە دۆزای ھەمیشەیی. رەنگە تۆبۆسیۆتیکی کاراو چالاک لەپەرەماندا، ئەوئەندە دەسەڵاتی سیاسی رۆتی لەپەرپارو ئاراستە کردنی ولاتدا ھەبیت.

پاشان ساخو ئەم دوو حیزبە ئەستەمە ئەخامی ھەلێاردن قبۆل بکەن، کەسیان رازی دەبیت ژماری کورسییەکانی ئەوێتر کە مەتر بێت؟ ئەگەر دیسان بە فێستی فێستی رازی بێن، تە جۆری تالی رابردو دووبارە ناییتەو؟ یا چەند ئامادەن جیگە حیزبەکانی ترو خەلکی سەرێخ بکەن؟ ئەم حیزبەکانی ترو بەو بەشی ئەوان بۆیان دیاری دەکەن، رازی دەبن؟ لەنەخامیشدا شۆیە ریزیەندی ئەوان پەرەمانی ئوتدا چۆن دەبیت؟ نایا ئەم شەڕی لێی دترسین، بەشۆبەکی تر لەناو پەرەمانەو کێ ناستینیتەو؟ بە کورتی نایا قوربانی کردنی دیوکراسی لەپیتاوی سەربای تەبایی حیزبەکاندا، لەھەرەشە تەقینەرە کێشە سیاسیەکان دەمانپارێزێت؟

پێم وایە بۆ وەلامدانەو ئەم پرسیارانە، باشتەر وایە لەھیواو ئارزووکانی خۆمان دورو بکەوینەو بەجاری واقع بڕوانینە عەقلییەتی حیزبەکان و تەجروبی خۆمان لەگەڵ رەفتاری سیاسیاندا.

دنیام لیستی جیاوازی حیزبەکان بۆ ھەلێاردن، کێشە گەوری لێدەکووتەو. بەلام باشتەر وایە لەنیتستادا بەروروی ئەو کێشانە بچین کە حکومەتی ناوئەندی لەپەرپارو لاوازیی خۆدییەو ھیزتیکی نێودەلەتیش لەعێراقدا ئامادەبە، ئەم دوا ھەبە بۆ ئەو کاتە کە بە تەنیا لەھەر مێسەر دەلەتییکی عێراقی بەھێزدا دەمیتینەو. لەبەری ئەو، بابێر لۆھە بکەینەو کە بەدەر لەدوو حیزبە کە لیستی ترو بەتایبەت لیستی سەرێخ، زیندوویی راستەقینە بە ھەلێاردنی کوردستان بەخشیت و لەپەرەمانیشدا لەتەنگەزۆی فێستی فێستی و پارانکردنی دەسەڵات لەلایەن دوو حیزبە کوو، بمانپارێزێت.